BESLUT

KOMMISSIONENS GENOMFÖRANDEBESLUT (EU) 2018/1134

av den 5 juli 2018

om tillämpligheten av artikel 34 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/25/EU på kontrakt som tilldelats för viss verksamhet med anknytning till el- och naturgasleveranser i detaljistledet i Tjeckien

[delgivet med nr C(2018) 4194]

(Endast den tjeckiska texten är giltig)

(Text av betydelse för EES)

EUROPEISKA KOMMISSIONEN HAR ANTAGIT DETTA BESLUT

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (FEUF),

med beaktande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/25/EU av den 26 februari 2014 om upphandling av enheter som är verksamma på områdena vatten, energi, transporter och posttjänster och om upphävande av direktiv 2004/17/EG ([1]), särskilt artikel 35.3,

med beaktande av Tjeckiens ansökan,

efter samråd med rådgivande kommittén för offentlig upphandling, och

av följande skäl:

1. SAKFÖRHÅLLANDEN

ANSÖKAN

(1) Den 2 november 2016 lämnade Tjeckien (nedan kallad *sökanden*) en ansökan till kommissionen i enlighet med artikel 35.1 i direktiv 2014/25/EU (nedan kallad *ansökan*).

(2) Ansökan gäller följande verksamhet såsom den beskrivs i ansökan:

a) Elleveranser i detaljistledet till stora kunder som har ”automatisk fortlöpande mätning” A eller ”manuell fortlöpande mätning” B och får individuella erbjudanden från leverantörer (nedan kallade *elleveranser i detaljistledet till stora kunder*).

b) Elleveranser i detaljistledet till små kommersiella kunder och hushållskunder som har ”icke-fortlöpande mätning” C och får standardiserade erbjudanden från leverantörer (nedan kallade *elleveranser i detaljistledet till små kunder*).

c) Naturgasleveranser i detaljistledet till stora kunder som har i) automatisk fortlöpande mätning med avläsning antingen A) på distans eller B) månadsvis och en årsförbrukning på minst 4,2 GWh, eller ii) ej intervallbaserad mätning med månadsavläsning och en årsförbrukning på 0,63–4,2 GWh, och som normalt får individuella erbjudanden från leverantörer (nedan kallade *naturgasleveranser i detaljistledet till stora kunder*).

d) Naturgasleveranser i detaljistledet till små kommersiella kunder och hushållskunder som har ej intervallbaserad mätning utan någon månadsavläsning, som har en årsförbrukning under 0,63 GWh och som normalt får standardiserade erbjudanden från leverantörer (nedan kallade *naturgasleveranser i detaljistledet till små kunder*).

(3) Ansökan åtföljdes av en skrivelse från Tjeckiens nationella konkurrensmyndighet daterad den 30 september 2016 och en kompletterande skrivelse från samma myndighet, daterad den 14 juni 2017 (nedan kallad *den nationella konkurrensmyndighetens yttrande*).

([1]) EUT L 94, 28.3.2014, s. 243.

(4) I skrivelsen av den 30 september 2016, som den nationella konkurrensmyndigheten utfärdade som svar på det tjeckiska näringsministeriets begäran om ett yttrande över ansökan om undantag från direktiv 2014/25/EU när det gäller detaljistförsäljning av el och gas i Tjeckien, konstaterade den nationella konkurrensmyndigheten att ”den inte hade tillräcklig tid för att inom dessa områden genomföra en sådan sektorsundersökning som skulle ha gjort det möjligt att kartlägga situationen på dessa marknader för att besvara” ministeriets begäran. I samma skrivelse gjorde den nationella konkurrensmyndigheten slutligen följande bedömning: ”Ett undantag för marknaderna för gas- och elförsäljning till slutkunder i Tjeckien i enlighet med artikel 34 kan inte anses inverka negativt på den ekonomiska konkurrensen på dessa marknader. Kontoret ([1]) gör denna bedömning baserat på den dokumentation som har lämnats av näringsministeriet. I detta avseende förbehåller sig kontoret rätten att göra en förnyad bedömning vid eventuella strukturella eller andra grundläggande marknadsförändringar eller korrigeringar av de upplysningar som har legat till grund för kontorets bedömning.”

(5) Den nationella konkurrensmyndighetens kompletterande skrivelse av den 14 juni 2017 grundades på ”andra inlagor från Tjeckien […] samt upplysningar som tillhandahållits av en oberoende marknadsaktör (OTE) samt även av ett antal företag som är verksamma på de relevanta marknaderna, däribland ČEZ-koncernen (ČEZ) och Pražská plynárenská”. I den kompletterande skrivelsen hänvisades framför allt till ett antal farhågor som tagits upp av kommissionen vad gäller eldetaljistmarknaden för små kunder, såsom den höga marknadskoncentrationen, den låga bytesfrekvensen och den vertikala integrationen av ČEZ-koncernen. I den kompletterande skrivelsen slogs fast att ingenting hindrade att samtliga marknader som omfattas av ansökan skulle undantas från direktivets tillämpning.

(6) Ansökan åtföljdes även av en konsultrapport ([2]) (nedan kallad *CRA-rapporten*).

(7) Kommissionen begärde kompletterande upplysningar från sökanden den 31 januari 2017, 24 mars 2017, 27 mars 2017, 21 april 2017, 1 juni 2017, 28 juni 2017 och 21 december 2017 och sökanden inkom med svar den 16 februari 2017, 28 mars 2017, 31 mars 2017, 3 maj 2017, 10 maj 2017, 9 juni 2017, 1 augusti 2017 och 12 april 2018. På sökandens begäran träffade kommissionen även representanter för sökanden den 31 januari 2017, 28 februari 2017, 29 mars 2017, 30 maj 2017 och 9 juni 2017. Sökanden lämnade även kompletterande upplysningar den 27 januari 2017.

2. **RÄTTSLIG RAM**

(8) Direktiv 2014/25/EU gäller för tilldelning av kontrakt för utövandet av verksamhet med anknytning till detaljistleveranser av el och gas, såvida inte denna verksamhet undantas i enlighet med artikel 34 i det direktivet.

(9) Enligt direktiv 2014/25/EU ska kontrakt som syftar till att medge utförandet av någon av de verksamheter som direktivet gäller inte omfattas av direktivet om den aktuella verksamheten i den medlemsstat där den utövas är direkt konkurrensutsatt på marknader med fritt tillträde. Bedömningen av direkt konkurrensutsättning görs på grundval av objektiva kriterier, varvid hänsyn bör tas till den berörda sektorns särdrag.

3. **BEDÖMNING**

3.1 *OBEGRÄNSAT TILLTRÄDE TILL MARKNADEN*

(10) Tillträdet till en marknad bedöms inte vara begränsat om den berörda medlemsstaten har genomfört och tillämpar relevant unionslagstiftning som öppnar en viss sektor eller en del av den för konkurrens. Denna lagstiftning förtecknas i bilaga III till direktiv 2014/25/EU. För elsektorn omfattar den Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/72/EG ([3]). För naturgassektorn omfattar den Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/73/EG ([4]).

(11) Tjeckien har införlivat direktiv 2009/72/EG och 2009/73/EG i sin nationella lagstiftning genom lag nr 458/2000 i lagsamlingen om villkor för företagens och statens förvaltning av energimarknaderna (nedan kallad *energilagen*) ([5]).

([1]) Med ”kontoret” avses här den nationella konkurrensmyndigheten.
([2]) Rapport av Charles River and Associates av den 9 oktober 2016 *An Economic Assessment of the Extent of Competition on the Czech Markets for Retail supply of Electricity and Gas*.
([3]) Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/72/EG av den 13 juli 2009 om gemensamma regler för den inre marknaden för el och om upphävande av direktiv 2003/54/EG (EUT L 211, 14.8.2009, s. 55).
([4]) Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/73/EG av den 13 juli 2009 om gemensamma regler för den inre marknaden för naturgas och om upphävande av direktiv 2003/55/EG (EUT L 211, 14.8.2009, s. 94).
([5]) Finns på https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-458 och http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=458/2000&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

(12) Den 7 december 2017 sände kommissionen en formell underrättelse (nedan kallad *den formella underrättelsen*) till Tjeckiens utrikesministerium (ref: överträdelseförfarande nr 2017/2152) avseende felaktigt införlivande av direktiv 2009/72/EG och 2009/73/EG i den tjeckiska rättsordningen. Eftersom antagandet om obegränsat tillträde till marknaden enligt artikel 34.3 första stycket i direktiv 2014/25/EU inte ska tillämpas på ärenden som omfattas av överträdelseförfarandet, begärde kommissionen via e-post av den 21 december 2017 att sökanden skulle lämna sina synpunkter i ärendet och förklara huruvida tillträdet till marknaden är obegränsat, i faktiskt och rättsligt hänseende, i enlighet med artikel 34.3 andra stycket i direktiv 2014/25/EU.

(13) I sitt svar av den 12 april 2018 förklarade sökanden att tillträdet till marknaden inte var begränsat i faktiskt hänseende. Som främsta argument angavs: den låga kostnaden för marknadsinträde, avsaknaden av andra hinder för marknadsinträde, det stora antalet beviljade tillstånd för handel med el och gas ([1]) samt det stora antalet detaljister som i nuläget är verksamma på marknaderna för el- och gasleveranser i detaljistledet ([2]). Sökanden förklarade vidare att de unionsrättsliga bestämmelser som avses i den formella underrättelsen hade återgetts i nationell lagstiftning på ett sådant sätt att det inte resulterade i någon rättslig begränsning av tillträdet till marknaderna för el- och gasleveranser i detaljistledet. I detta sammanhang hävdade sökanden även att de specifika frågor som tagits upp i överträdelseförfarandet antingen inte gällde tillträdet till marknaden eller endast skulle kunna göra det potentiellt.

(14) Vad gäller frågan om tillträdet till marknaden är fritt i faktiskt hänseende ställer sig kommissionen bakom de argument som sökanden har lagt fram, i synnerhet att det på marknaden för el- och gasleveranser i detaljistledet finns ett stort antal detaljister som är verksamma på nationell nivå, vilket tyder på att tillträdet till marknaden inte är begränsad i faktiskt hänseende.

(15) Vad gäller frågan om tillträdet till marknaden är obegränsat i rättsligt hänseende har kommissionen noterat sökandens förklaringar om hur de frågor som tagits upp i den formella underrättelsen har beaktats i nationell lagstiftning. Kommissionen har analyserat dessa förklaringar mot bakgrund av kraven i direktiv 2014/25/EU, dvs. för att bedöma om bestämmelserna i nationell lagstiftning samt de farhågor som rör dessa bestämmelser och har tagits upp i överträdelseförfarandet skulle kunna leda till en rättslig begränsning av tillträdet till marknaden i den mening som avses i artikel 34 i direktiv 2014/25/EU. Efter att ha gått igenom sökandens argument instämmer kommissionen i ståndpunkten som ligger till grund för sökandens samtliga förklaringar om att de specifika frågor som tagits upp i överträdelseförfarandet inte direkt avser tillträdet till marknaden. Kommissionen beaktar även sökandens argument om att det tjeckiska rättssystemet bör ses i dess helhet, i synnerhet vad gäller skyldigheten att tolka tillämpliga bestämmelser i nationell lagstiftning i överensstämmelse med de unionsrättsliga kraven. Mot denna bakgrund anser kommissionen därför att tillträdet till marknaden inte är begränsat i rättsligt hänseende på Tjeckiens territorium vad gäller detta beslut och förfarandet enligt direktiv 2014/25/EU. Detta gäller även om de farhågor som identifierats i överträdelseförfarandet kvarstår, och utan att det påverkar överträdelseförfarandet i fråga.

(16) På grundval av de tidigare slutsatserna anser kommissionen att villkoret om obegränsat tillträde till marknaden enligt artikel 34.1 i direktiv 2014/25/EU är uppfyllt i detta fall.

3.2 *DIREKT KONKURRENSUTSÄTTNING*

(17) Den direkta konkurrensutsättningen bör bedömas på grundval av olika indikatorer varav ingen i sig är utslagsgivande. När det gäller de marknader som berörs av detta beslut utgör huvudaktörernas marknadsandel på en given marknad ett kriterium som bör beaktas. Med hänsyn till de berörda marknadernas egenskaper bör även ytterligare kriterier beaktas.

(18) Detta beslut påverkar inte tillämpningen av konkurrensreglerna eller reglerna på andra unionsrättsliga områden. Särskilt gäller att de kriterier och metoder som används för att bedöma direkt konkurrensutsättning enligt artikel 34 i direktiv 2014/25/EU inte nödvändigtvis är identiska med dem som används för att göra en bedömning enligt artikel 101 eller 102 i fördraget eller rådets förordning (EG) nr 139/2004 ([3]). Denna punkt bekräftades av tribunalen i en nyligen avkunnad dom ([4]).

([1]) 388 beviljade tillstånd för handel med el och 229 tillstånd för handel med gas (se sökandens svar av den 12 april 2018 på kommissionens begäran om upplysningar av den 21 december 2017, s. 1).

([2]) 71 verksamma leverantörer vad gäller elleveranser i detaljistledet och 68 verksamma leverantörer vad gäller gasleveranser i detaljistledet (se sökandens svar av den 12 april 2018 på kommissionens begäran om upplysningar av den 21 december 2017, s. 1).

([3]) Rådets förordning (EG) nr 139/2004 av den 20 januari 2004 om kontroll av företagskoncentrationer (”EG:s koncentrationsförordning”) (EUT L 24, 29.1.2004, s. 1).

([4]) Dom av den 27 april 2016, Österreichische Post AG/kommissionen, T-463/14, EU:T:2016:243, punkt 28.

(19) Man bör komma ihåg att syftet med detta beslut är att slå fast om den verksamhet som ansökan avser (på marknader med fritt tillträde i den mening som avses i artikel 34 i direktiv 2014/25/EU) är konkurrensutsatta i en utsträckning att det garanterar att upphandling för verksamheten i fråga, även utan den disciplin som de detaljerade upphandlingsreglerna i direktiv 2014/25/EU medför, sker på ett öppet, icke-diskriminerande sätt på grundval av kriterier som gör det möjligt för köparna att identifiera den lösning som totalt sett är den ekonomiskt mest fördelaktiga.

(20) I det här sammanhanget är det viktigt att nämna att alla marknadsaktörer på den berörda marknaden inte omfattas av reglerna om offentlig upphandling. När företag som inte omfattas av dessa regler agerar på dessa marknader, skulle de därför normalt ha möjlighet att utsätta de marknadsaktörer som omfattas av reglerna om offentlig upphandling för konkurrenstryck ([1]).

RELEVANTA PRODUKTMARKNADER

Elleveranser i detaljistledet

(21) Som kommissionen tidigare har konstaterat ([2]) omfattar elleveranser i detaljistledet den samlade försäljningen av el till slutförbrukare: dels hushållskunder och små industriella och kommersiella kunder (dvs. kunder som inte omfattas av fortlöpande mätning och som är anslutna till lågspänningsnätet ([3])), dels stora industriella och kommersiella kunder (dvs. kunder som omfattas av ”halvtimmesmätning” och normalt är anslutna till hög- och mellanspänningsnäten ([4])).

(22) I sin beslutspraxis övervägde den tjeckiska nationella konkurrensmyndigheten ([5]) även en segmentering av detaljistmarknaden efter olika kategorier av slutförbrukare, men valde till sist att hålla definitionen öppen.

(23) Sökanden skiljer mellan tre olika kundkategorier.

a) Stora kommersiella kunder, som kännetecknas av i) ”automatisk fortlöpande mätning” – huvudsakligen kunder som har uppmätt belastning och är anslutna till hög- och mellanspänningsnätet, och ii) kunder med ”manuell fortlöpande mätning – huvudsakligen kunder som är anslutna till lågspänningsnätet ([6]). Stora kunder får normalt individuella erbjudanden från leverantörer eller köper el direkt på råvarubörser. Under 2015 stod de för ca […] ([7]) av den totala elförbrukningen, i volym räknat […] TWh av […] TWh ([8]).

b) Små kommersiella kunder och hushåll, som kännetecknas av ”icke-fortlöpande mätning”. Sådana kunder får standardiserade erbjudanden från leverantörer och har fritt kunnat välja elleverantör sedan 2006. Under 2015 stod denna kategori för ca […] av den totala elförbrukningen, i volym räknat […] TWh av […] TWh ([8]).

c) Andra kunder. Denna tredje kategori består av stora kommersiella kunder, såsom aktörer med lokala distributionsområden ([9]) som samtidigt är elproducenter, detaljister och industriområden anslutna till lokala distributionsområden. Dessa stora kunder kan köpa el från andra leverantörer än aktörer med lokala distributionsområden och faller därför under kategorin stora kunder enligt definitionen ovan. Under 2015 stod denna tredje kategori för ca […] % av den totala elförbrukningen, i volym räknat […] TWh av […] TWh.

(24) Med tanke på de faktorer som anges i skälen 21–23 för att bedöma om villkoren enligt artikel 34 i direktiv 2014/25/EU är uppfyllda och utan att det påverkar tillämpningen av annan unionslagstiftning, är de relevanta

([1]) På de marknader som omfattas av denna ansökan anser sökanden att endast ČEZ Prodej och Pražská plynárenská (nedan kallat *PP*) är upphandlande enheter enligt artikel 4.1 i direktiv 2014/25/EU och sålunda skulle omfattas av reglerna om offentlig upphandling.
([2]) Ärende COMP M.3440 – *EDP/ENI/GDP*, skäl 56.
([3]) Se ärende COMP/M.6225, Molaris/Commerz Real/RWE/Amprion av den 23 augusti 2011 och ärende COMP/M.5467 RWE/Essent av den 23 juni 2009.
([4]) Se ärende COMP/M.5512 Electrabel/E.ON, av den 16 oktober 2009 och ärende COMP/M.5496 Vattenfall/Nuon Energy, av den 22 juni 2009.
([5]) Den tjeckiska nationella konkurrensmyndighetens beslut nr ÚOHS-S0830/2015/KS-45620/2015/840/JMě av den 21 december 2015, Bohemia Energy entity s.r.o./Europe Easy Energy a.s. Den tjeckiska nationella konkurrensmyndighetens beslut nr ÚOHS-S0438/2016/KS-28103/2016/840/LBř av den 7 juli 2016, Bohemia Energy entity s.r.o./Right Power, a.s.
([6]) Se CRA-rapporten, s. 17 sista stycket.
([7]) […] konfidentiella uppgifter.
([8]) Se CRA-rapporten, s. 18, tabell 3.
([9]) Sökanden förklarade att de lokala distributionsområdena ursprungligen hade varit en produktionsanläggning för en viss stor industriell kund som efterhand omvandlat produktionsanläggningen till ett industriområde med både egna och andra stora industriella kunders produktionsenheter som den industriella kunden upplåter mark till på den tidigare produktionsanläggningen.

produktmarknaderna för detta beslut, vad gäller elleveranser i detaljistledet i Tjeckien, som följer: a) elleveranser i detaljistledet till stora kunder (med fortlöpande mätning av stora industrikunder och kommersiella kunder, inbegripet kunder i den tredje kategori som nämns i skäl 23 c, och b) elleveranser i detaljistledet till små kunder (med icke-fortlöpande mätning av hushåll och små kommersiella kunder).

Naturgasleveranser i detaljistledet

(25) Vad gäller gasleveranser i detaljistledet skiljer kommissionen mellan naturgasleveranser till små kunder och naturgasleveranser till stora kunder, som i sin tur delas in i stora industrikunder och kraftverk ([1]).

(26) I sitt beslut M.4238 E.ON/PP ([2]) om den tjeckiska detaljistmarknaden för gas höll kommissionen definitionen öppen, eftersom den berörda transaktionen inte väckte några konkurrensfarhågor med någon alternativ definition.

(27) I sin beslutspraxis övervägde den tjeckiska nationella konkurrensmyndigheten ([3]) även en segmentering av detaljistmarknaden för gas efter olika kategorier av slutförbrukare, men valde till sist att hålla definitionen öppen.

(28) Sökanden skiljer även mellan stora och små gasleveranskunder. Stora gasleveranskunder ([4]) är kommersiella kunder som har i) automatisk fortlöpande mätning med avläsning antingen A) på distans eller B) månadsvis och en årsförbrukning på minst 4,2 GWh, eller ii) ej intervallbaserad mätning med månadsavläsning och en årsförbrukning på 0,63–4,2 GWh. De får normalt individuella erbjudanden från leverantörer. Små kunder är kommersiella kunder och hushållskunder som har ej intervallbaserad mätning utan någon månadsavläsning och som har en årsförbrukning under 0,63 GWh. De får normalt standardiserade erbjudanden. Varje kategori står för cirka hälften av den totala gasförbrukningen.

(29) Med tanke på de faktorer som anges i skälen 25–28 för att bedöma om villkoren enligt artikel 34 i direktiv 2014/25/EU är uppfyllda och utan att det påverkar tillämpningen av annan unionslagstiftning, är de relevanta produktmarknaderna: a) Naturgasleveranser i detaljistledet till stora kunder. b) Naturgasleveranser i detaljistledet till små kunder.

RELEVANTA GEOGRAFISKA MARKNADER

Elleveranser i detaljistledet

(30) Kommissionen har tidigare konstaterat ([5]) att elleveranser i detaljistledet till stora kunder har nationell omfattning, medan det kan röra sig om smalare, regionala marknader vid elleveranser i detaljistledet till små kunder. I sitt beslut M.4238 E.ON/PP ([6]) om den tjeckiska detaljistmarknaden för gas bekräftade marknadsundersökningen att marknaden var nationell åtminstone vad gäller detaljistmarknaden för el. Den geografiska marknadens exakta omfattning fastställdes dock inte. Den tjeckiska nationella konkurrensmyndigheten ansåg att elleveranser i detaljistledet till små kunder har nationell omfattning ([7]).

(31) Enligt sökanden finns det i nuläget ca 65 verksamma leverantörer med över 100 leveranspunkter som kan leverera till stora och små kommersiella kunder och hushåll på nationell basis. Detta skulle indikera att marknaderna för leveranser i detaljistledet har nationell omfattning.

(32) Tjeckien har tre olika distributionsområden sett till distributionsföretagens ägande ([8]). Eftersom de tre regionala distributionsföretagen har höga marknadsandelar inom respektive distributionsområde, kännetecknas Tjeckien av ett starkt regionalt inslag. ČEZ-koncernen är genom sitt dotterbolag ČEZ Distribuce det största

([1]) M. 4180 – Gaz de France/Suez, skäl 63. M.3868 – DONG/Elsam/Energi E2, skäl 193 ff. M. 3440 – EDP/ENI/GDP, skäl 215 ff. M.5740 – Gazprom/A2A/JOF, skäl 17 ff.
([2]) M.4238 – E ON/PP, skäl 16.
([3]) Den tjeckiska nationella konkurrensmyndighetens beslut nr ÚOHS-S0830/2015/KS-45620/2015/840/JMě av den 21 december 2015, Bohemia Energy entity s.r.o./Europe Easy Energy a.s. Den tjeckiska nationella konkurrensmyndighetens beslut nr ÚOHS-S0438/2016/KS-28103/2016/840/LBř av den 7 juli 2016, Bohemia Energy entity s.r.o./Right Power, a.s.
([4]) Denna marknad omfattar inte leveranser till gaseldade kraftverk, som normalt köper gasen direkt på energibörser och får den levererad genom att köpa gasledningskapacitet.
([5]) M.5496 – Vattenfall/Nuon Energy, skäl 15 ff., M.7778 – Vattenfall/Engie/GASAG, skäl 37.
([6]) M.4238 – E ON/PP, skälen 19 och 20.
([7]) Den tjeckiska nationella konkurrensmyndighetens koncentrationsbeslut UOHS-S492/2011/KS.
([8]) ČEZ-koncernen, det tidigare dominerande tjeckiska elbolaget och alltjämt statsägt, äger fem av de åtta eldistributionsnäten. Två distributionsnät ägs av E.ON, medan eldistributionsföretaget i huvudstadsregionen ägs av Prazska energetica a.s. (nedan kallat *PRE*) – ett företag som ägs av EnBW samt staden Prag och kontrolleras av EnBW. Se CRA-rapporten, s. 1 andra stycket.

distributionsföretaget. Med fem av de åtta eldistributionsnäten står koncernen för ca […] av all el som förbrukas i Tjeckien. Som jämförelse kan nämnas att […] av elförbrukningen kommer från E.ON:s distributionsområde och endast […] från PRE:s distributionsområde. Resterande del kommer från det lokala distributionsområdet ([1]). Sammanlagt ca […] % av alla leveranspunkter finns i ČEZ Distribuces område. Alla betjänas inte av ČEZ Prodej (den del av ČEZ-koncernen som är inriktad på leveranser i detaljledet), men ČEZ Prodej levererar till det stora flertalet ([…] %) av de små kommersiella kunderna och hushållen i sitt eget distributionsområde ([2]).

(33) På nationell nivå betjänar ČEZ Prodej […] miljoner leveranspunkter i hushåll, vilket motsvarar en marknadsandel på ca […] % av leveranspunkterna.

(34) En annan faktor som skulle indikera att konkurrensvillkoren varierar i de tre distributionsområdena är att PRE tar ut ca […] % mer för energikomponenten i standardtaxan i sitt eget område. Sökanden motiverar denna prisskillnad med att PRE:s lågkostnadsdotterbolag (Yello Energy) finns utanför dess eget område, men hävdar att ČEZ Prodej och E.ON tar ut samma priser för taxans energikomponent i de tre områdena ([3]).

(35) För att bedöma om villkoren enligt artikel 34 i direktiv 2014/25/EU är uppfyllda och utan att det påverkar tillämpningen av annan unionslagstiftning och grundat på det faktum att det finns ett stort antal detaljister som är verksamma på nationell nivå, kan den geografiska omfattningen av elleveranser i detaljistledet till slutförbrukare i Tjeckien anses vara nationell för både stora och små kunder. Detta utesluter dock inte att det även kan finnas starka regionala inslag.

Naturgasleveranser i detaljistledet

(36) Kommissionen har tidigare fastställt att marknaderna för gasleveranser i detaljistledet har nationell omfattning, även för små kunder ([4]).

(37) I sitt beslut M.4238 E.ON/PP ([5]) om den tjeckiska detaljistmarknaden höll kommissionen definitionen öppen, eftersom den berörda transaktionen inte väckte några konkurrensfarhågor med någon alternativ definition.

(38) I geografiskt hänseende har den tjeckiska nationella konkurrensmyndigheten i sin tidigare praxis ([6]) gjort bedömningen att de relevanta produktmarknaderna inom sektorn för gasleveranser i detaljistledet har nationell omfattning.

(39) Enligt senast tillgängliga uppgifter finns det i nuläget ett stort antal verksamma leverantörer ([7]) på den tjeckiska detaljistmarknaden för gas. Enligt sökanden kan dessa leverantörer leverera till stora och små kunder på nationell basis.

(40) Liksom för el delas gasdistributionen i Tjeckien upp i tre distributionsområden sett till distributionsföretagens ägande ([8]). Vad gäller gasleveranser i detaljistledet till hushåll konstaterar kommissionen att de etablerade gasdistributörernas marknadsandelar per distributionsområde i princip följer mönstret för el. För 2015 var dessa marknadsandelar ca […] % för RWE, […] % för PP och […] % för E.ON ([9]). De här företagens marknadsandelar är dock svagare på nationell nivå vad gäller gasleveranser till stora kunder ([10]).

(41) Energikomponenten i gaspriset är inte reglerad utan fastställs av de lokala distributionsföretagen i de tre distributionsområdena. Sökandens analys visar att såväl PP:s som RWE:s prissättning av energikomponenten i det totala gaspriset är densamma i de tre distributionsområdena, medan E.ON tillämpar samma priser i PP:s och RWE:s områden och ett något lägre pris (mindre än […] %) i sitt eget område ([11]). Mot denna bakgrund hävdar sökanden att marknaden för detaljistförsäljning av gas har nationell omfattning.

([1]) Se CRA-rapporten, s. 6, tabell 1.
([2]) Se CRA-rapporten, s. 23, tabell 8.
([3]) Se CRA-rapporten, s. 23 och 24, tabell 9.
([4]) M/3696 – E.ON/MOL (2005) skälen 138 och 140.
([5]) M.4238 – E.ON/PP, skäl 16.
([6]) Ärende S830/2015/KS Bohemia Energy entity s.r.o./Europe Easy Energy a.s; S713/2016/ KS Bohemia Energy entity s.r.o/X Energie s.r.o.
([7]) I ERO:s nationella rapport för 2016 anges att det under 2016 fanns 98 verksamma handlare som levererade gas till kunder i Tjeckien. (https://www.eru.cz/documents/10540/488714/NR_ERU_2016/3e05aa8c-0a79-4c3c-9389-6d0c3c313e1e).
([8]) Se CRA-rapporten, s. 1, andra stycket.
([9]) Se CRA-rapporten, s. 31, tabell 17.
([10]) Närmare bestämt […] % för RWE och […] % för såväl PP som E.ON (se CRA-rapporten, s. 22, tabell 7). Enligt senare uppgifter från 2016 hade dock RWE […] %, PP […] % och E.ON […] % av marknaden för stora kunder (se sökandens svar av den 12 april 2018 på kommissionens begäran om upplysningar av den 21 december 2017, s. 16).
([11]) Se CRA-rapporten, s. 33, tabell 18.

(42) För att bedöma om villkoren enligt artikel 34 i direktiv 2014/25/EU är uppfyllda och utan att det påverkar tillämpningen av annan unionslagstiftning och grundat på det faktum att det finns ett stort antal detaljister som är verksamma på nationell nivå, kan den geografiska marknaden för naturgasleveranser i detaljistledet till slutförbrukare i Tjeckien anses vara nationell för både stora och små kunder. Liksom för elförsörjning utesluter detta dock inte att det även kan finnas starka regionala inslag.

Marknadsanalys

(43) Kommissionen har antagit andra beslut ([1]) som gäller tillämpligheten av undantag från upphandlingsreglerna på el- och gasleveranser i detaljistledet. I dessa beslut har kommissionen framför allt grundat sin bedömning på: antalet marknadsaktörer generellt sett, de största aktörernas sammanlagda marknadsandel, bytesfrekvensen bland slutförbrukare, grossistmarknadernas likviditet och prisregleringen.

Elleveranser i detaljistledet

(44) Det ska först och främst framhållas att för att en leverantör ska vara en trovärdig långsiktig aktör som utövar ett effektivt konkurrenstryck på detaljistnivå i Tjeckien, måste denna leverantör ha tillgång till konkurrenskraftiga elkällor, antingen genom egen produktionskapacitet eller också genom tillgång till likvida grossistmarknader för samtliga nödvändiga grossistprodukter i Tjeckien eller utomlands via import. Annars blir detaljisterna beroende av sina vertikalt integrerade konkurrenter för sina elinköp, vilket innebär att de ständigt riskerar att drabbas av pressade marginaler, vilket i sin tur medför en betydande begränsning av den konkurrenspress de kan utöva på vertikalt integrerade leverantörer såsom ČEZ.

(45) För att bedöma om elleveranser i detaljistledet är direkt konkurrensutsatta är det därför också nödvändigt att beakta konkurrensvillkoren på marknaden i föregående led för produktion och grossistleveranser av el samt aktörernas position på den marknaden ([2]).

Antal marknadsaktörer och de största marknadsaktörernas marknadsandelar

(46) I juni 2017 levererade 65 verksamma leverantörer till över 100 leveranspunkter i de tre distributionsområdena för ČEZ-koncernen, E.ON och PRE. ČEZ Prodej är största leverantör för både stora och små kunder, följt av E.ON och PRE. Andra konkurrenter har betydligt mindre marknadsandelar för leveranser till slutförbrukare.

(47) I tidigare beslut ([3]) gjorde kommissionen bedömningen att när det gäller marknaden för elleveranser i detaljistledet är de tre största företagens sammanlagda marknadsandel en av flera relevanta indikatorer för att bedöma marknadskoncentrationen och den allmänna konkurrenssituationen. Eftersom inte alla marknadsaktörer på den berörda marknaden omfattas av reglerna om offentlig upphandling, inriktas analysen främst på marknadspositionen och konkurrenspressen för de enskilda marknadsaktörer som omfattas av reglerna om offentlig upphandling, dvs. huvudsakligen ČEZ Prodej och PP. När detta varit relevant för att förstå marknaden där ČEZ Prodej och PP bedriver verksamhet omfattar analysen även andra marknadsaktörer (se även skäl 20). Här kan också andra koncentrationsåtgärder anses vara av relevans.

Elleveranser i detaljistledet till stora kunder

(48) ČEZ Prodej levererar till […] av de stora kunderna, dvs. räknat i volym ca […] TWh av […] TWh ([4]). Företagets marknadsandel för stora kunder har varit relativt oförändrad under perioden 2012–2015 och uppgick till […] % ([5]), men sjönk till […] % år 2016 ([6]). Kommissionen konstaterar att denna nedgång sammanfaller med det år då ČEZ-koncernen drabbades av ett flertal produktionsbortfall vid ett antal kärnreaktorer som påverkade ca

([1]) Kommissionens beslut 2007/141/EG av den 26 februari 2007 om fastställande av att artikel 30.1 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/17/EG om samordning av förfarandena vid upphandling på områdena vatten, energi, transporter och posttjänster är tillämplig på leverans av el och gas i England, Skottland och Wales (EUT L 62, 1.3.2007, s. 23) och kommissionens genomförandebeslut (EU) 2016/1674 av den 15 september 2016 om medgivande av undantag från Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/25/EU när det gäller detaljistförsäljning av el och gas i Tyskland (EUT L 253, 17.9.2016, s. 6).

([2]) I de tidigare besluten undersöktes inte marknaden i föregående led för grossistförsäljning av el enligt artikel 34 i direktiv 2014/25/EU, eftersom konkurrenssituationen på dessa marknader i föregående led inte väckte några farhågor i senare led.

([3]) Genomförandebeslut (EU) 2016/1674, skäl 37, och de beslut som nämns där.

([4]) Se CRA-rapporten, s. 18, tabell 3, och s. 21, tabell 6.

([5]) Se ansökan, s. 32, tabell 3.

([6]) För stora industriella kunder, medräknat aktörer med lokalt distributionsområde, ökar ČEZ Prodejs marknadsandel från […] % till […] % (se svar av den 1 augusti 2017 på kommissionens begäran om upplysningar av den 28 juni 2017, s. 8, tabell 2).

[…] av dess kärnkraftskapacitet, vilket bekräftar att tillgången till konkurrenskraftiga elkällor är en viktig faktor för att kunna konkurrera på detaljistmarknader. Det kan inte heller uteslutas att ČEZ Prodejs marknadsandel på […] % skulle vara större i en eller flera regioner om den beräknades utifrån en regional och inte en nationell geografisk marknad för stora kunder. Trots begäran tillhandahölls dock aldrig några siffror om den lokala marknadsandelen för stora kunder som är anslutna till ČEZ Prodejs nätverk.

(49) Under perioden 2014–2016 var marknadsandelen för stora kunder relativt oförändrad även för E.ON med ca […] % och för PRE med ca […] %.

(50) På nationell nivå har de tre huvudsakliga marknadsaktörerna (ČEZ Prodej, E.ON och PRE) en sammanlagd marknadsandel för stora kunder på ca 60 % ([1]) (beräknat HHI ([2]) för denna marknad är 1 847 ([3])). Övriga leverantörer till stora kunder, såsom Bohemia Energy, CENTROPOL, RWE, Veolia Komodity, Lumius, EP Energy Trading, Slovenské elektrárne och Amper Market, har alla under […] %.

Elleveranser i detaljistledet till små kunder

(51) På nationell nivå levererar ČEZ Prodej till […] % av de små kunderna ([4]) räknat i volymleveranser, men de större volymerna förbrukades i ČEZ-koncernens distributionsområde, närmare bestämt […] TWh av […] TWh förbrukades av små kunder ([5]). ČEZ Prodejs marknadsandelar för sådana kunder har varit tämligen oförändrade under perioden 2012–2015 och uppgår till […] % ([6]). Kommissionen konstaterar emellertid att enligt den nationella konkurrensmyndighetens yttrande har ČEZ Prodejs marknadsandelar minskat de senaste sex åren ([7]).

(52) På lokal nivå har de etablerade bolagen höga marknadsandelar för små kunder: under 2014–2015 hade ČEZ Prodej och E.ON en marknadsandel på […] % i sina respektive distributionsområden, medan PRE hade en marknadsandel på […] % i Pragområdet. De tre huvudleverantörerna hade en obetydlig närvaro i de andras respektive områden ([…] %) ([8]). Detta bekräftar att det finns starka regionala inslag.

(53) Under perioden 2014–2016 var marknadsandelen för små kunder relativt oförändrad även för E.ON med ca […] % och för PRE med ca […] %. På nationell nivå har de tre huvudsakliga marknadsaktörerna (ČEZ Prodej, E.ON och PRE) en sammanlagd marknadsandel för de små kunderna på ca 74 % ([9]) (beräknat HHI för denna marknad är 2 664) ([10]). Den konkurrent som ligger närmast för den kategorin av små kunder är Bohemia Energy med […] %.

Slutförbrukarnas bytesfrekvens

(54) Antalet kundbyten anses också vara en relevant indikator på effektiv konkurrens. Två olika typer av kundbyten kan fastställas: externt byte, som avser byte av leverantör, och internt byte, som definieras som byte av taxa eller avtal med befintlig leverantör. I ett tidigare beslut ([11]) analyserade kommissionen främst externt byte.

([1]) Som jämförelse kan nämnas att enligt genomförandebeslut (EU) 2016/1674 bedömdes de fyra största eldetaljisterna i Tyskland ha en sammanlagd marknadsandel på 33 % och enligt kommissionens beslut 2010/403/EU av den 14 juli 2010 om medgivande av undantag från Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/17/EG om samordning av förfarandena vid upphandling på områdena vatten, energi, transporter och posttjänster, när det gäller produktion och grossistförsäljning av el i Italiens norra makroområde och när det gäller detaljistförsäljning av el till slutkunder som är anslutna till mellan- och högspänningsnätet samt till ultrahögspänningsnätet (EUT L 186, 20.7.2010, s. 44) om Italien bedömdes de tre största eldetaljisterna ha en sammanlagd marknadsandel på 43,89 %. I kommissionens beslut 2006/422/EG av den 19 juni 2006 om fastställande av att artikel 30.1 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/17/EG om samordning av förfarandena vid upphandling på områdena vatten, energi, transporter och posttjänster skall tillämpas på elproduktion och elförsäljning i Finland utom Åland (EUT L 168, 21.6.2006, s. 33) avseende Finland var motsvarande marknadsandel 35–40 %.

([2]) HHI – Hirschmann-Herfindahls index.

([3]) Se ansökan, s. 7.

([4]) Vad gäller små kunder, se tabell 10 i sökandens svar av den 10 maj 2017 på kommissionens begäran om upplysningar av den 21 april 2017.

([5]) Se CRA-rapporten, s. 18, tabell 3, i kombination med s. 23, tabell 8.

([6]) Se ansökan, s. 32, tabell 3.

([7]) Se den nationella konkurrensmyndighetens yttrande, s. 2.

([8]) Se CRA-rapporten, s. 23, tabell 8.

([9]) Som jämförelse kan nämnas att enligt genomförandebeslut (EU) 2016/1674 bedömdes de fyra största eldetaljisterna i Tyskland ha en sammanlagd marknadsandel på 36 %. I beslut 2006/422/EG avseende Finland var motsvarande marknadsandel 35–40 %.

([10]) Se CRA:s presentation för GD Konkurrens den 9 juni 2017.

([11]) Genomförandebeslut (EU) 2016/1674.

Elleveranser i detaljistledet till stora kunder

(55) Sökanden hävdar att den externa bytesfrekvensen är relativt hög bland stora kunder. Den externa bytesfrekvensen bland stora kunder har dock minskat från ca 30 % 2010 till 16 % 2015. Den genomsnittliga externa bytesfrekvensen under dessa sex år var 22 % ([1]). Som jämförelse kan nämnas att den externa bytesfrekvensen i Tjeckien i genomsnitt är högre än i Tyskland (ca 11 %) ([2]) och lägre än i Italien (ca 32 %) ([3]). Enligt sökanden tillkommer inga kostnader för att byta elleverantör. Kunder som är direktanslutna till högspänningsnätet organiserar sin elförsörjning genom anbud eller direktköp av el på börserna, vilket kan förklara att de tenderar att byta leverantör oftare än vad små kunder gör (se skälen 56–59) ([4]).

Elleveranser i detaljistledet till små kunder

(56) Sökanden hävdar att de externa bytesfrekvenserna inte är höga för små kunder, med tanke på de påstått höga kundtillfredsställelsenivåerna och/eller förnyade kontrakten med samma leverantör. Den externa bytesfrekvensen bland små kunder var ca 4,6 % 2015 (dvs. samma som 2010). Den genomsnittliga externa bytesfrekvensen under dessa sex år var 5 % ([5]). Enligt sökanden är det relativt enkelt även för små kunder att byta elleverantör. Enligt en kundundersökning som sökanden genomfört skulle små kunder i de tre distributionsområdena byta elleverantör ”som en reaktion på prishöjningar om 5–10 %” ([6]).

(57) Enligt den nationella konkurrensmyndighetens yttrande framgick av den kundundersökning som beställts av ČEZ Prodej att kunderna är mycket priskänsliga och benägna att byta ([7]). I den nationella konkurrensmyndighetens yttrande angavs vidare att ”leverantörer började ge sina kunder konkurrensorienterade erbjudanden med betydande rabatter för att hålla dem kvar” och följaktligen, baserat på interna uppgifter från ČEZ Prodej, ”valde en stor del av ČEZ Prodejs kunder som annars skulle ha bytt till en annan leverantör att byta till ett mer fördelaktigt pris hos ČEZ Prodej” ([8]). I den nationella konkurrensmyndighetens yttrande konstaterades även att om ČEZ Prodejs externa och interna bytesfrekvens läggs samman uppgår den sammanlagda bytesfrekvensen för hushåll till […] %.

(58) Kommissionen konstaterar emellertid att enligt de senast tillgängliga offentliga uppgifterna ([9]) verkar hushållen har en tämlig låg intern bytesfrekvens i Tjeckien. Treårsgenomsnittet för hushållskundernas interna bytesfrekvens för el utgör närmare bestämt endast 2 %, medan femårsgenomsnittet för hushållskundernas externa bytesfrekvens är 6 % ([10]).

(59) Kommissionen konstaterar vidare att den tjeckiska nationella tillsynsmyndigheten (ERO) har påpekat att det förekommer en del oklara avtalsvillkor på detaljistmarknaden för el i form av avtal med fast löptid och automatisk förlängning, vilket kan göra det svårare för kunderna att veta vilka datum och villkor som gäller för uppsägning av avtal ([11]). Samma synpunkt om avtalen med fast löptid och automatisk förlängning påpekades även i ERO:s senast tillgängliga nationella rapport för 2016 ([12]).

Tillgång till el i grossistledet

(60) Grossistmarknadens likviditet är en relevant konkurrensindikator, eftersom tillräckliga volymer på såväl utbuds- som efterfrågesidan för relevanta grossistprodukter (t.ex. baslast, topplast, timslånga block för olika tidsramar) ger

([1]) Se ansökan, s. 58, tabell 12. Procentsatserna beräknas utifrån leveranspunkter.
([2]) Genomförandebeslut (EU) 2016/1674, skäl 39.
([3]) Beslut 2010/403/EU, skäl 18.
([4]) Se CRA-rapporten, s. 43.
([5]) Se ansökan, s. 59, tabell 13. Procentsatserna beräknas utifrån leveranspunkter.
([6]) Se CRA-rapporten, s. 49
([7]) Se den nationella konkurrensmyndighetens yttrande, s. 2, sista stycket.
([8]) Se den nationella konkurrensmyndighetens yttrande av den 14 juni 2017, s. 3, tredje och fjärde stycket.
([9]) Acer/CEER, *Annual Report on the Results of Monitoring the Internal Electricity and Gas Markets in 2015*, november 2016, s. 66 https://www.acer.europa.eu/Official_documents/Acts_of_the_Agency/Publication/ACER_Market_Monitoring_Report_2015.pdf
([10]) Tjeckien har ett lägre femårsgenomsnitt för externt byte än Tyskland, Sverige, Finland och Storbritannien.
([11]) ERO:s nationella rapport 2015, s. 21. (https://www.eru.cz/documents/10540/488714/NR_ERU_2015.pdf/e6ca9e45-17c6-4f48-9561-8f0ef0d6af29), ERO:s nationella rapport 2016, s. 25.
([12]) ERO:s nationella rapport 2016, s. 25.

leverantörer som saknar egen produktionskapacitet inköps- och risksäkringsmöjligheter så att de kan ge sig in på detaljistmarknaderna och konkurrera med vertikalt integrerade leverantörer som har egen produktionskapacitet.

ČEZ-koncernen är alltjämt den absolut största elproducenten

(61) Sett till produktionen producerade ČEZ-koncernen […] % av den el som producerades i Tjeckien under 2016 ([1]). Den näst största producenten (Elektrárna Počerady a.s.) hade en marknadsandel på […] % och de tre största producenterna efter det (Sokolovská Uhelná a.s., Elektrárna Dětmarovice a.s. och Severní Energetická a.s ([2]).) hade samtliga under […] % var ([3]). Följande sex producenter låg under 3 % och den resterande kategorin (som stod för ca 17 % av den producerade elen) omfattade en rad olika små sol-/vindkraftverk och jordbruksföretag. E.ON, PRE och de andra mindre detaljisterna (t.ex. Bohemia Energy, CENTROPOL) äger inte produktionsanläggningar i Tjeckien.

(62) ČEZ-koncernen är därför alltjämt Tjeckiens största elproducent. Bolagets marknadsandel på produktionsnivå avspeglar dess förmånliga tillgång till Tjeckiens billigaste produktionskällor (kärnkraft, brunkol, stenkol).

(63) Vad gäller kärnkraftsproduktionen bör det påpekas att ČEZ-koncernen noterade flera produktionsbortfall vid ett antal av sina kärnkraftreaktorer under 2016–2017 […].

(64) Enligt Tjeckiens långsiktiga energistrategiplan ([4]) beräknas kärnkraftsproduktionen svara för cirka hälften av landets samlade elförbrukning år 2050 (en ökning från cirka en tredjedel i dagsläget). De tjeckiska myndigheterna planerar att fasa ut fyra av Dukovanys enheter från och med 2035 och samtidigt bygga nya reaktorer vid de båda befintliga kärnkraftverken (Dukovany och Temelin) där antingen staten får möjlighet att förvärva ČEZ-koncernens kärnkraftsdivision eller också ČEZ-koncernen får finansiera de nya anläggningarna. Med detta scenario, där ČEZ-koncernens reaktorer får en total omstart och elproduktionen beräknas öka under nästa år ([5]), kommer ČEZ-koncernens andel av produktionsmarknaden sannolikt att öka till tidigare nivåer.

Utnyttjande av grossistmarknaden

(65) På grossistnivå säljs el antingen internt inom vertikalt integrerade företag som tillhandahåller både elproduktion och leveranser i detaljistledet (såsom enheterna inom ČEZ-koncernen) eller också sker handeln genom olika kanaler: inom ramen för helt bilaterala (via OTC-handel) eller förmedlade kontrakt, på terminsmarknader som organiseras av Power Exchange Central Europe, a.s. (nedan kallat *PXE*) eller Czech Moravian Commodity Exchange Kladno (nedan kallat *CMCEK*) ([6]), samt på spotmarknader som organiseras av företaget OTE a.s, den tjeckiska aktören på el- och gasmarknaden. De som handlar med el kan själva välja vilken kombination av bilaterala kontrakt och energibörsprodukter, inbegripet OTE:s plattformar och utländska börser ([7]), de vill använda sig av när de köper och säljer ([8]).

(66) Grossistpriserna på PXE-börsen följer traditionellt priserna på EEX-börsen. I detta hänseende hävdar sökanden att ČEZ Prodej ([9]) inte har någon konkurrensfördel jämfört med övriga detaljister på marknaden som köper sin el på PXE-börsen eftersom […] ([10]). Det ska emellertid noteras att den här prisnivån grundar sig på enbart ett avtalsmässigt arrangemang mellan två företag som ingår i samma koncern och därför kan komma att ändras när som helst och inte har någon inverkan på ČEZ-koncernerns totala vinst.

([1]) Närmare bestämt nästan […] TWh av en bruttoelproduktion på ca […] TWh (se svar av den 10 maj 2017 på kommissionens begäran om upplysningar av den 21 april 2017, s. 1, tabell 1). Enligt ERO var bruttoelproduktionen för 2016 sammanlagt 83,3 TWh.
([2]) Efter den tillkännagivna försäljningen av ČEZ-koncernens koleldade kraftverk Pocerady (1 000 MW) till Czech Coal, kan dock Severní Energetická (dotterbolag till Czech Coal) förväntas få en något högre marknadsandel.
([3]) Se sökandens svar av den 1 augusti 2017 på kommissionens begäran om upplysningar av den 28 juni 2017.
([4]) Se *Platts Power in Europe*, nr 753, 3 juli 2017, s. 15.
([5]) I mars 2017 förutsåg ČEZ-koncernen att dess elproduktion skulle öka till 66 TWh under 2018 från 59 TWh år 2015 – se *Platts Power in Europe*, nr 722 (28 mars 2016), s. 15.
([6]) Denna råvarubörs är mer inriktad på inhemsk än internationell handel.
([7]) Huvudsakligen European Energy Exchange i Leipzig (EEX).
([8]) ERO:s nationella rapport 2015, s. 17, 18.
([9]) I den nationella konkurrensmyndighetens yttrande framförs samma argument.
([10]) Se sökandens svar av den 28 mars 2017 på kommissionens begäran om upplysningar av den 24 mars 2017.

(67) De volymer som var föremål för handel på grossistmarknaderna (spot- och terminsmarknader, via förmedling och börser) i Tjeckien 2016 ([…] TWh) uppgick till ca […] av beloppet för den årliga elförbrukningen ([1]). De OTC-volymer som var föremål för handel på mäklarplattformar såsom Trayport uppgick närmare bestämt till […] TWh (av en total handelsvolym på […] TWh) år 2016, vilket är en mindre ökning sedan 2008 ([…] TWh) ([2]). Som jämförelse kan nämnas att den tyska grossistmarknaden var tio gånger större än de totala volymerna för uttagen av el ([3]). I Tjeckien noterades låga volymer av terminshandel ([4]) på den största energibörsen (PXE ([5])), medan det var mycket små handelsvolymer (2–3 TWh) på inhemska handelsplatser som CMCEK ([6]). De volymer som handlas på dagen före- och intradagsmarknaderna (OTE-Spot) och som krävs för att detaljister ska våga ge sig ut på grossistmarknaderna, har ökat sedan 2008 men det rör sig fortfarande om små volymer ([7]). Eftersom det saknas uppgifter om den direkta bilaterala (OTC-)försäljningen kan kommissionen inte bedöma om de är tillräckliga för att nya aktörer ska kunna konkurrera på marknaden ([8]).

Importmöjligheter

(68) Vad gäller import har sökanden hävdat att det finns ”*omfattande* sammanlänkningskapacitet längs den tjeckisk-tyska gränsen” ([9]). Tjeckiens systemansvariga för överföringssystemet har dock rapporterat ([10]) ett flertal kritiska situationer i det tjeckiska överföringssystemet till följd av oplanerade överföringsflöden (så kallade ringflöden) motsvarande åtskilliga GW. Tjeckiens systemansvariga för överföringssystemet påpekar särskilt att ringflöden är ett stort problem för nätstabiliteten ([11]) och en begränsande faktor för den kommersiella handeln längs de tjeckiska gränserna, i synnerhet längs den tjeckisk-tyska gränsen. Siffror som den sökande har lämnat ([12]) visar att den importkapacitet som är tillgänglig för handel utmed gränsen till Tyskland har minskat avsevärt under perioden 2014–2016 ([13]).

(69) Utrymmet för import från grannländerna kan också vara lägre eftersom grossistpriserna traditionellt sett varit låga i Tjeckien. Så har det varit under perioden 2012–2016 när differensen för det genomsnittliga dagen före-priset har varit negativ vid de tjeckiska gränserna, närmare bestämt – 3,9 euro/MWh gentemot Polen, – 0,4 euro/MWh gentemot Österrike, – 0,6 euro/MWh gentemot Slovakien och endast något positiv gentemot Tyskland (0,4 euro/MWh) ([14]).

(70) Utan hinder av ovanstående har sökanden hävdat att ca 8,6 TWh av 2016 års importkapacitet tilldelades marknadsaktörerna, medan 7,9 TWh, motsvarande ”ca 13 % av den totala elförbrukningen”, importerades till följd av det plötsliga produktionsbortfallet för ČEZ-koncernens kärnkraftverk ([15]). Denna exceptionella omständighet kan förklara de kapacitetsvolymer som importerades och tilldelades marknadsaktörerna 2016. ČEZ-koncernen har faktiskt också beräknat att den skulle ha producerat ytterligare […] TWh om inte dessa produktionsbortfall hade inträffat. Men det sker nu en återhämtning och det har gjorts en nystart av vissa reaktorer, medan andra beräknas kunna startas om inom kort. Detta väntas leda till att importen successivt minskar framöver eftersom utbyggnaden av kärnkraftsproduktionen med låg marginalkostnad kommer att dämpa elpriserna i Tjeckien.

([1]) De siffror som sökanden har redovisat bygger på siffror från OTE.

([2]) Under de föregående åren har de förmedlade volymerna på Trayport–OTC utvecklats på följande sätt: […] TWh 2008, […] TWh 2009, […] TWh 2010, […] TWh 2011, […] TWh 2012, […] TWh 2013, […] TWh 2014 och […] TWh 2015. Se sökandens svar av den 10 maj 2017 på kommissionens begäran om upplysningar av den 3 maj 2017.

([3]) Se genomförandebeslut (EU) 2016/1674.

([4]) […] TWh 2016 jämfört med […] TWh 2008 – se sökandens svar av den 10 maj 2017 på kommissionens begäran om upplysningar av den 3 maj 2017, s. 4, tabell 5.

([5]) På PXE sker endast handel med finansiella produkter, dvs. utan möjlighet till fysiska leveranser.

([6]) Cirka 2,6 TWh enligt Kladnos årsredovisning för 2015 (finns på tjeckiska på internet: https://www.cmkbk.cz/zpravy/vz2015/#6/z, s. 6).

([7]) Cirka […] TWh. Se tabell 5 på sidan 4 i sökandens svar av den 10 maj 2017 på kommissionens begäran om upplysningar av den 21 april 2017.

([8]) Sökanden har inte uppgett vilka volymer el som levereras inom ramen för samarbetsavtal eller direkt bilateral försäljning (utan en mäklare) och motiverat detta med att sökanden inte känner till dessa uppgifter. Ovannämnda beräkningar omfattar inte uppgifter från OTC-plattformarna.

([9]) Se sidan 10 (svar på fråga 9) i sökandens svar av den 16 februari 2017 på kommissionens begäran om upplysningar av den 31 januari 2017.

([10]) Se ett flertal rapporter och studier som har publicerats av tjeckiska TSO Ceps, a.s. (www.ceps.cz) angående ringflöden i regionen.

([11]) Se även ERO:s årsrapport 2016.

([12]) Se sökandens svar av den 1 augusti 2017, inklusive bilagor, på kommissionens begäran om upplysningar av den 28 juni 2017.

([13]) Den kommersiella kapacitet vid den tjeckisk-tyska gränsen (i riktning från Tyskland till Tjeckien) som finns tillgänglig på dagen före-marknaden har minskat från […] MWh 2014 till […] MWh 2016 (bearbetade siffror på grundval av bilaga 8 i sökandens svar av den 1 augusti 2017 på kommissionens begäran om upplysningar av den 28 juni 2017).

([14]) Se Acer/CEER, *Annual Report on the Results of Monitoring the Internal Electricity and Gas Markets in 2016* (http://www.acer.europa.eu/Official_documents/Acts_of_the_Agency/Publication/ACER%20Market%20Monitoring%20Report%202016%20-%20ELECTRICITY.pdf).

([15]) Se sidan 10 (svar på fråga 9) i sökandens svar av den 16 februari 2017 på kommissionens begäran om upplysningar av den 31 januari 2017.

Priskonkurrens och prisreglering

(71) Priset för elleveranser till slutförbrukare omfattar två huvudkomponenter ([1]): Den första komponenten, som utgör 45 % av det totala slutpriset, omfattar fasta kostnader för eldistribution, tilläggstjänster, systemavgifter osv. Den andra komponenten, som utgör 37 % av det totala slutpriset, är elkomponenten, som inbegriper marginalen för leveranser i detaljistledet ([2]). Denna andra komponent är inte reglerad ([3]).

(72) Vad gäller elpriserna för slutförbrukare är prisnivån inklusive skatt lägre än EU-28-genomsnittet för både stora och små kunder, och även exklusive skatt understiger prisnivån EU-28-genomsnittet ([4]). Sökanden påpekar att dessa priser legat lägre än motsvarande priser i Tyskland under hela perioden 2007–2015.

(73) Vad gäller stora industriella kunder ([5]) konstaterar sökanden att den tjeckiska energikomponenten minskade med mer än 40 % mellan andra halvåret 2012 och andra halvåret 2015, då den var 24 % lägre (0,0300–0,0400 euro per kWh) än den tyska energikomponenten (0,0400–0,0500 euro per kWh). För hushåll ([6]) konstaterar sökanden att efter det andra halvåret 2009 har den tjeckiska energikomponenten kontinuerligt minskat och uppgick under andra halvåret 2015 till nästan 0,0400 euro per kWh, vilket innebär att den var 49 % lägre än den tyska energikomponenten (0,0700–0,0800 euro per kWh) ([7]).

(74) På grundval av dessa siffror, som baseras på uppgifter från Eurostat, drar sökanden slutsatsen att ”det finns en högre grad av konkurrens på den tjeckiska marknaden än på den tyska marknaden, som är direkt konkurrensutsatt enligt kommissionens nyligen antagna beslut om undantag för den tyska detaljistmarknaden” ([8]). Detta styrks dock inte med underlag, framför allt inte vad gäller prisjämförelsen mellan de tjeckiska och tyska marknaderna. Enligt ekonomisk teori skulle högt koncentrerade marknader kunna ha lägre priser än mindre koncentrerade marknader under vissa förhållanden (t.ex. marginalkostnadsnivåer och efterfrågeelasticiteter) ([9]). Prisjämförelsen var framför allt beroende av vilken enhet man valde. Under de senaste åren har de tyska priserna visserligen överstigit de tjeckiska i absoluta tal, men räknat i köpkraftsstandard har de varit lägre. I det avseendet låg de tjeckiska priserna högre 2015 ([10]).

(75) Särskilt vad gäller hushållspriserna har Byrån för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter (Acer), på grundval av uppgifter från de nationella tillsynsmyndigheterna, även konstaterat att ”det kan förekomma brister i uppgifterna om hushållens elpriser. Dessa resultat bör därför tolkas med försiktighet” ([11]).

NATURGASLEVERANSER I DETALJISTLEDET

Antal marknadsaktörer och de största marknadsaktörernas marknadsandelar

(76) Enligt de senaste siffrorna från ERO fanns det 98 verksamma handlare som levererade gas till kunder i Tjeckien år 2016 ([12]). Den totala kostnaden ([13]) för marknadsinträde vad gäller gasleveranser i detaljistledet är låg och förefaller inte utgöra något hinder för marknadsinträde.

([1]) Priset omfattar även 18 % skatt.

([2]) Se ERO:s nationella rapport 2016, s. 20, diagram 8.

([3]) Det enda undantaget från denna regel är priset för den el som levereras av sistahandsleverantören, som är av marginell betydelse i Tjeckien.

([4]) Se http://ec.europa.eu/eurostat/web/energy/data/database

([5]) Vid denna prisberäkning definierar sökanden stora industriella kunder som kunder med en förbrukning mellan 2 000 och 20 000 MWh.

([6]) Vid denna prisberäkning definierar sökanden hushållskunder som kunder med en förbrukning mellan 2 500 och 5 000 MWh.

([7]) Se CRA-rapporten, s. 41 och 42.

([8]) Avsnitt 5.2 i ansökan, s. 37, sista stycket.

([9]) Exempelvis kan det på en oligopolmarknad med Cournot-konkurrens påvisas att det aggregerade Lerner-indexet för marknadsstyrka (den procentandel av priset som inte är avsedd att täcka marginalkostnader, även kallat prispåslaget) står i omvänd proportion till efterfrågeelasticitet och har ett direkt samband med HHI-indexet för koncentration (se t.ex. kapitel 4 i Vives, 1999, *Oligopoly Pricing: Old Ideas and New Tools*, MIT Press). Detta innebär att, allt annat lika, skulle marknader med högre koncentration (högre elasticitet) uppvisa högre (lägre) prispåslag. Detta medför även att en högt koncentrerad marknad A kan uppvisa lägre priser (och ändå ett högre prispåslag) än marknad B med lägre koncentration om t.ex. marginalkostnaderna på marknad A är tillräckligt låga jämfört med marknad B. Resultatet blir detsamma även för andra alternativa kombinationer av relativa marginalkostnader och efterfrågeelasticiteter mellan A och B, inbegripet kombinationer med faktiska särdrag som påminner om de tjeckiska och tyska marknaderna. Dessa motexempel tyder på att det kanske inte går att dra några entydiga slutsatser om att en marknad skulle vara mer konkurrenskraftig än en annan enbart på grundval av en jämförelse av de observerade priserna, om man inte samtidigt väger in andra faktorer.

([10]) Kommissionens beräkning är baserad på uppgifter från Eurostat (Ref. tabell: nrg_pc_204 och nrg_pc_205).

([11]) Se Acer/CEER, *Annual Report on the Results of Monitoring the Internal Electricity and Gas Markets in 2015* – detaljistmarknaderna för el och gas – s. 44, fotnot 107. https://www.acer.europa.eu/Official_documents/Acts_of_the_Agency/Publication/ACER%20Market%20Monitoring%20Report%202015%20-%20ELECTRICITY%20AND%20GAS%20RETAIL%20MARKETS.pdf

([12]) Se ERO:s nationella rapport 2016, s. 42.

([13]) De totala kostnaderna omfattar kostnaden i samband med tillståndsgivning samt driftkostnaden (marknadsföring, kundservicekostnader osv.).

(77) I tidigare beslut ([1]) gjorde kommissionen bedömningen att när det gäller marknaden för gasleveranser i detaljistledet är de tre största företagens sammanlagda marknadsandel en av flera relevanta indikatorer för att bedöma marknadskoncentrationen och den allmänna konkurrenssituationen. Eftersom inte alla marknadsaktörer på den berörda marknaden omfattas av reglerna om offentlig upphandling, inriktas analysen främst på marknadspositionen och konkurrenspressen för de enskilda marknadsaktörer som omfattas av reglerna om offentlig upphandling, dvs. huvudsakligen ČEZ Prodej och PP. När detta varit relevant för att förstå marknaden där ČEZ Prodej och PP bedriver verksamhet omfattar analysen även andra marknadsaktörer (se även skäl 20). Här kan också andra koncentrationsåtgärder anses vara av relevans.

(78) Enligt de senaste siffrorna ([2]) är de största gasleverantörerna, räknat i levererad kvantitet till kunderna, RWE (numera Innogy Energie s.r.o.) med en marknadsandel på nära […] %, följt av PP och E.ON med en marknadsandel på […] %. Även ČEZ Prodej bedriver verksamhet på denna marknad och har en marknadsandel på […] % ([3]).

Naturgasleveranser i detaljistledet till stora kunder

(79) Enligt de siffror för 2016 som lämnats av sökanden är RWE största leverantör till stora kunder med en marknadsandel på […] %, följt av ČEZ Prodej med en marknadsandel på […] % och E.ON med en marknadsandel på […] %. Kommissionen konstaterar att endast PP och ČEZ Prodej anses vara upphandlande enheter enligt artikel 4 i direktiv 2014/25/EU och de omfattas sålunda av upphandlingsreglerna.

(80) De tre största detaljisterna för stora kunder har en sammanlagd marknadsandel på 51 % av den tjeckiska gasmarknaden. För denna marknad har HHI beräknats till 1 341 ([4]).

Gasleveranser i detaljistledet till små kunder

(81) Enligt de siffror för 2016 som lämnats av sökanden är de tre största leverantörerna till små kunder RWE, med en marknadsandel på […] %, följt av PP med en marknadsandel på […] % och E.ON med en marknadsandel på […] % ([5]). Även ČEZ Prodej (fjärde största leverantör) bedriver verksamhet på denna marknad och har en marknadsandel på […] %. Kommissionen konstaterar att endast PP och ČEZ Prodej anses vara upphandlande enheter enligt artikel 4 i direktiv 2014/25/EU och de omfattas sålunda av upphandlingsreglerna.

(82) De tre största detaljisterna för små kunder har en sammanlagd marknadsandel på 69 % av den tjeckiska gasmarknaden ([6]). För denna marknad har HHI beräknats till 2 024 ([7]).

Slutförbrukarnas bytesfrekvens

Naturasleveranser i detaljistledet till stora kunder

(83) ERO:s nationella rapport för 2016 innehåller information om leverantörsbyten för fyra olika kategorier av kunder ([8]): ”hög efterfrågan”, ”medelhög efterfrågan”, ”låg efterfrågan” och ”hushåll”.

(84) De båda första kategorierna (”hög efterfrågan” och ”medelhög efterfrågan”) kan i princip hänföras till kategorin ”stora kunder” enligt definitionen i detta beslut. Under 2016 uppgick bytesfrekvensen bland kunder med hög efterfrågan till 38 % och bland kunder med medelhög efterfrågan till 29 %. Bytesfrekvensen för dessa båda kategorier var också hög under de senaste fem åren.

Naturgasleveranser i detaljistledet till små kunder

(85) De båda sistnämnda kategorierna (”låg efterfrågan” och ”hushåll”) kan i princip hänföras till kategorin ”små kommersiella kunder och hushåll” enligt definitionen i detta beslut.

([1]) Genomförandebeslut (EU) 2016/1674, skäl 37 och de beslut som nämns där.
([2]) Se ERO:s nationella rapport 2016, s. 43.
([3]) Marknadsandelarna i detta skäl avser de samlade gasleveranserna i detaljistledet (till stora och små kunder).
([4]) Beräknat på grundval av tabell 1, s. 16, i sökandens svar av den 12 april 2018 på kommissionens begäran om upplysningar av den 21 december 2017.
([5]) Se ansökan, s. 70.
([6]) Se ansökan, s. 68.
([7]) Beräknat på grundval av tabell 2, s. 16, i sökandens svar av den 12 april 2018 på kommissionens begäran om upplysningar av den 21 december 2017.
([8]) Se ERO:s nationella rapport 2016, tabell 9, s. 43.

(86) Under 2016 uppgick bytesfrekvensen bland kunder med låg efterfrågan till 14 % och bland hushåll till 6,6 %. Bytesnivåerna bland kunder med låg efterfrågan var över 10 % under perioden 2011–2016. Bytesnivåerna för hushåll har minskat sedan 2011 (då bytesfrekvensen var 13 % ([1])), men under 2016 ökade bytesfrekvensen.

Tillgång till gas i grossistledet ([2])

(87) Enheter som bedriver handel på grossistmarknaden för gas kan köpa gas genom långfristiga kontrakt, på råvarubörser eller från andra handlare. Långfristiga kontrakt med ryska och norska gasproducenter är sannolikt fortfarande den faktor som påverkar prisbildningen på grossistmarknaden mest. Långfristiga kontrakt ingås normalt på mycket långa löptider på uppemot 30 år. Det har tidigare gjorts en del ändringar i prisformlerna för gas i dessa kontrakt, men konceptet med långfristiga kontrakt har inte försvunnit ([3]). Enligt siffror från Eurostat importerade sammanlagt 36 enheter gas till Tjeckien under 2016 ([4]).

(88) Enligt ERO har OTE a.s., som innehar det exklusiva tillståndet att bedriva marknadsaktörsverksamhet i Tjeckien, organiserat en spotmarknad för gas sedan 2010. En ändring i reglerna för gasmarknaden har lett till att den dagen före-marknad för gas som organiserats av marknadsaktören nu har lagts ner. Å andra sidan har det upprättats en plattform för intradagsmarknaden för gas. Enligt ERO har denna marknad fortsatt att vara mycket attraktiv för gasmarknadens aktörer under 2016 ([5]).

(89) Den största delen av grossisthandeln sker utanför börsplattformarna och i form av bilateral OTC-handel. Fördelen med OTC-handel är att den kan genomföras på ett flexibelt sätt, det vill säga i synnerhet utan att man behöver teckna ett begränsat antal avtal. Vid OTC-handel spelar förmedlingen via mäklarplattformar en viktig roll. OTC-handeln har ökat betydligt sedan 2012. Under 2016 uppgick de handelstransaktioner som förmedlades via mäklarplattformar med Tjeckien som leveransområde till sammanlagt 88 TWh (93 TWh inbegripet börsplattformarnas handelsvolymer). Volymen terminskontrakt ökade från 0,7 TWh år 2014 till 3 TWh år 2015.

(90) För 2016 uppgick den årliga gasförbrukningen i Tjeckien till sammanlagt ca 88 TWh. Förbrukningen ökade med 8,5 % jämfört med 2015. Kvoten mellan handelsvolymen och förbrukning överstiger 1 ([6]).

(91) Med tanke på de omständigheter som undersöks i skäl 87–90 i detta ärende anser kommissionen att den tjeckiska grossistmarknaden har tillräcklig likviditet för att detaljisterna ska ha tillgång till grossistgas på konkurrensmässiga villkor, antingen genom grossistmarknader eller också genom import. Den tjeckiska grossistmarknadens likviditet förhindrar inte att gasleveranserna i detaljistledet utsätts för direkt konkurrens.

Priskonkurrens och prisreglering

(92) Priset för gasleveranser till slutförbrukare, exklusive skatt, omfattar två huvudkomponenter ([7]): Den första komponenten, som utgör 22 % av priset, omfattar de reglerade delarna (överföring, distribution osv.) Den andra komponenten, som utgör 78 % av priset, motsvarar priset för varan i sig, inklusive marginalen för leveranser i detaljistledet. Den andra komponenten är inte reglerad ([8]).

Naturgasleveranser i detaljistledet till stora kunder

(93) För stora kunder är prisnivån inklusive skatt lägre än EU-28-genomsnittet och även exklusive skatt understiger prisnivån EU-28-genomsnittet ([9]).

Naturgasleveranser i detaljistledet till små kunder

(94) För små kunder är prisnivån inklusive skatt lägre än EU-28-genomsnittet och även exklusive skatt understiger prisnivån EU-28-genomsnittet ([9]).

([1]) Se ansökan, s. 73.
([2]) Utöver grossistmarknaden och importen producerade Tjeckien också 1 TWh gas under 2017.
([3]) Se ERO:s nationella rapport 2016, s. 39.
([4]) Se http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/File:Number_of_entities_bringing_natural_gas_into_the_country-T1.png
([5]) Se ERO:s nationella rapport 2016, s. 39.
([6]) Av den gasvolym på 93 TWh som var föremål för grossisthandel förbrukades 88 TWh gas under 2016.
([7]) Se ERO:s nationella rapport 2016, s. 32.
([8]) Det enda undantaget från denna regel är priset för den gas som levereras av sistahandsleverantören, vilket enligt ansökan (s. 76 tredje stycket) hittills inte har tillämpats i Tjeckien.
([9]) Baserat på http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/submitViewTableAction.do

4. **SLUTSATSER**

4.1 *ELEKTRICITET*

(95) Konkurrensen på de tjeckiska elmarknaderna i detaljistledet begränsas strukturellt av att detaljister (med undantag för ČEZ Prodej) saknar tillräcklig egen produktionskapacitet eller tillträde till grossistmarknader med omfattande likviditet, såväl i Tjeckien som utomlands. Detta innebär att dessa detaljister inte kan konkurrera på samma villkor som ČEZ Prodej, som är vertikalt integrerat med det största lokala distributionsföretaget och den största elproducenten.

ELLEVERANSER I DETALJISTLEDET TILL STORA KUNDER

(96) Den sammanlagda marknadsandelen för de tre största företagen med leveranser i detaljistledet är ganska hög (60 %), där den största marknadsaktören (ČEZ Prodej) har en marknadsandel på […] %. De marknadsaktörer som kommer på andra och tredje plats, E.ON och PRE med marknadsandelar på […] % respektive […] %, omfattas inte av EU:s upphandlingsregler. Trots att de har icke-försumbara marknadsandelar kan de endast utöva begränsat konkurrenstryck på ČEZ Prodej. Det finns inte tillräcklig tillgång till el i grossistledet: ČEZ-koncernen är den absolut största elproducenten i Tjeckien och sammanlänkningen med elmarknaden begränsad. Elgrossistmarknadens likviditet är därför avhängig av ČEZ-koncernens agerande. Detta innebär att de har begränsade förutsättningar att köpa in el, både baslastel och de övriga produkter som behövs, under konkurrensmässiga förhållanden, något som i sin tur leder till en strukturell begränsning av deras förutsättningar att konkurrera med ČEZ Prodej. Av samma skäl har de mindre konkurrenterna begränsade förutsättningar att konkurrera med de tre största leverantörerna.

(97) Marknadspositionen för ČEZ Prodej, E.ON and PRE förstärks av marknadens starka regionala inslag och de varierande konkurrensvillkoren i de tre distributionsområdena, vilket gör det svårt för konkurrenter att utmana dessa aktörers marknadsposition inom deras respektive distributionsområden. Slutligen är kundernas bytesfrekvens visserligen högre än för små kunder, men har minskat under senare år.

(98) Med tanke på de omständigheter som undersöks ovan bör villkoret om direkt konkurrensutsättning i artikel 34.1 i direktiv 2014/25/EU inte anses vara uppfyllt för elleveranser i detaljistledet till stora kunder på Tjeckiens territorium.

ELLEVERANSER I DETALJISTLEDET TILL SMÅ KUNDER

(99) Den sammanlagda marknadsandelen för de tre största företagen med leveranser i detaljistledet är hög (74 %), där den största marknadsaktören (ČEZ Prodej) har en marknadsandel på […] %. De marknadsaktörer som kommer på andra och tredje plats, E.ON och PRE med marknadsandelar på […] % respektive […] % ([1]), omfattas inte av EU:s upphandlingsregler. Trots att de har icke-försumbara marknadsandelar kan de endast utöva begränsat konkurrenstryck på ČEZ Prodej. Det finns inte tillräcklig tillgång till el i grossistledet: ČEZ-koncernen är den absolut största elproducenten i Tjeckien och sammanlänkningen med elmarknaden begränsad. Elgrossistmarknadens likviditet är därför avhängig av ČEZ-koncernens agerande. Detta innebär att de har begränsade förutsättningar att köpa in el, både baslastel och de övriga produkter som behövs, under konkurrensmässiga förhållanden, något som i sin tur leder till en strukturell begränsning av deras förutsättningar att konkurrera med ČEZ Prodej. Av samma skäl har de mindre konkurrenterna begränsade förutsättningar att konkurrera med de tre största leverantörerna.

(100) Marknadspositionen för ČEZ Prodej, E.ON and PRE förstärks av marknadens starka regionala inslag och de varierande konkurrensvillkoren i de tre distributionsområdena, vilket gör det svårt för konkurrenter att utmana dessa aktörers marknadsposition inom deras respektive distributionsområden. Kundernas bytesfrekvens är slutligen ganska låg, och låga detaljistpriser är inte heller någon indikator på direkt konkurrensutsättning av de skäl som anges ovan.

(101) Med tanke på de omständigheter som undersöks ovan bör villkoret om direkt konkurrensutsättning i artikel 34.1 i direktiv 2014/25/EU inte anses vara uppfyllt för elleveranser i detaljistledet till små kunder på Tjeckiens territorium.

([1]) Vad gäller små kunder, se tabell 10 i sökandens svar av den 10 maj 2017 på kommissionens begäran om upplysningar av den 21 april 2017.

4.2 *GAS*

NATURGASLEVERANSER I DETALJISTLEDET TILL STORA KUNDER

(102) Vad gäller gasleveranser i detaljistledet till stora kunder i Tjeckien kan situationen sammanfattas på följande sätt: Det finns ett stort antal leverantörer som är verksamma på nationell nivå. Den sammanlagda marknadsandelen för de tre största företagen med leveranser i detaljistledet är inte särskilt hög (51 %). Den första och tredje största marknadsaktören omfattas inte av EU:s upphandlingsregler. Bytesfrekvensen förefaller vara tillfredsställande, det finns ingen reglering av slutanvändarpriset och grossistmarknadens likviditet förefaller inte utgöra ett hinder för att gasleveranser i detaljistledet utsätts för direkt konkurrens.

(103) Med tanke på de omständigheter som undersöks ovan bör villkoret om direkt konkurrensutsättning i artikel 34.1 i direktiv 2014/25/EU anses vara uppfyllt för gasleveranser i detaljistledet till stora kunder på Tjeckiens territorium.

NATURGASLEVERANSER I DETALJISTLEDET TILL SMÅ KUNDER

(104) Vad gäller gasleveranser i detaljistledet till små kunder i Tjeckien kan situationen sammanfattas på följande sätt: Det finns ett stort antal leverantörer som är verksamma på nationell nivå. Den sammanlagda marknadsandelen för de tre största företagen med leveranser i detaljistledet är ganska hög (69 %), men den första och tredje marknadsaktören omfattas inte av upphandlingsreglerna. Bytesfrekvensen förefaller vara tillfredsställande, det finns ingen reglering av slutanvändarpriset och grossistmarknadens likviditet förefaller inte utgöra ett hinder för att gasleveranser i detaljistledet utsätts för direkt konkurrens.

(105) Med tanke på de omständigheter som undersöks ovan bör villkoret om direkt konkurrensutsättning i artikel 34.1 i direktiv 2014/25/EU anses vara uppfyllt för gasleveranser i detaljistledet till små kunder på Tjeckiens territorium.

4.3 *SLUTSATS*

(106) Detta beslut grundar sig på den rättsliga och faktiska situation som rådde från november 2016 till april 2018 enligt de uppgifter som lämnats av sökanden och i ERO:s nationella rapporter. Beslutet kan komma att ses över, om villkoren för tillämpningen av artikel 34 i direktiv 2014/25/EU inte längre är uppfyllda, till följd av betydande förändringar av den rättsliga eller faktiska situationen.

(107) Eftersom tjänster som avser elleveranser i detaljistledet [1] bör fortsätta att omfattas av direktiv 2014/25/EU, erinras det om att upphandlingskontrakt som omfattar flera verksamheter ska behandlas enligt artikel 6 i det direktivet. Detta betyder att hänsyn bör tas till den verksamhet som kontraktet huvudsakligen avser, när en upphandlande enhet sysslar med ”blandad” upphandling, dvs. upphandling både för utövandet av verksamhet som är undantagen från tillämpningen av direktiv 2014/25/EU och verksamhet som inte är undantagen. Bestämmelserna i direktiv 2014/25/EU ska tillämpas på sådan blandad upphandling om huvudsyftet är att stödja verksamhet som inte är undantagen. Om det är objektivt omöjligt att avgöra för vilken verksamhet kontraktet främst är avsett, bör kontraktet tilldelas enligt de regler som fastställs i artikel 6.3 i direktiv 2014/25/EU.

(108) De åtgärder som föreskrivs i detta beslut är förenliga med yttrandet från rådgivande kommittén för offentliga upphandlingskontrakt.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Direktiv 2014/25/EU tillämpas inte på kontrakt som tilldelas av upphandlande enheter och är avsedda att möjliggöra att följande aktiviteter genomförs på Tjeckiens territorium:

a) Naturgasleveranser i detaljistledet till stora kunder.

b) Naturgasleveranser i detaljistledet till små kunder.

[1] Elleveranser i detaljistledet till stora och små kunder.

Artikel 2

Direktiv 2014/25/EU ska fortsätta att tillämpas på kontrakt som tilldelas av upphandlande enheter och är avsedda att möjliggöra att följande aktiviteter genomförs på Tjeckiens territorium:

a) Elleveranser i detaljistledet till stora kunder.

b) Elleveranser i detaljistledet till små kunder.

Artikel 3

Detta beslut riktar sig till Tjeckien.

Utfärdat i Bryssel den 5 juli 2018.

På kommissionens vägnar
Elżbieta BIEŃKOWSKA
Ledamot av kommissionen